

ПРИЛОГ 4.

Образац 1. Укупни резултати мониторинга над присуством стабљикине нематодe – *Ditylenchus dipsaci* у Републици Српској у 2020. години

	Приједор		Б. Лука		Градишка		Добој		Бијељина		И. Сарајево		Требиње		Укупно		
	Позитиван	Негативан	Позитиван	Негативан	Позитиван	Негативан	Позитиван	Негативан									
Производни засади																	

Образац 2. Списак GPS координата у XY координатном систему са локација на којима су узети узорци за мониторинг стабљикине нематодe – *Ditylenchus dipsaci* у Републици Српској у 2020. години

Редни број	Подручје	Власник биља	X координата	Y координата	Датум узорковања	Биљна врста	Резултат лабораторијске анализе

Након завршетка Програма посебног надзора, попуњене табеле у електронској форми потребно је доставити Министарству на мејл адресу: mps@mps.vladars.net.

Рок за завршетак наведених послова је 10. децембар 2020. године.

687

На основу члана 31. Закона о заштити здравља биља у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 25/09) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, број 115/18), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРОГРАМ

**ПОСЕБНОГ НАДЗОРА НАД ПРИСУСТВОМ
КАРАНТИНСКИ ШТЕТНИХ ОРГАНИЗАМА (*Impatiens necrotic spot tospovirus*, *Perino mosaic virus* и *Tomato yellow leaf curl virus*) НА ПОДРУЧЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У
2020. ГОДИНИ**

Члан 1.

Овим програмом утврђују се мјере, рокови, начин спровођења мјера, субјекти који их спроводе, извори и начин обезбјеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мјера посебног надзора над присуством *Impatiens necrotic spot tospovirus* - проузроковача вируса некротичне пјегавости импатијенса, *Perino mosaic virus* - проузроковача мозаика пепина и *Tomato yellow leaf curl virus* - проузроковача жуће увијености листа парадајза на подручју Републике Српске у 2020. години.

Члан 2.

(1) Циљ овог програма је утврђивање присуства, односно одсуства карантински штетних организама *Impatiens necrotic spot tospovirus* - проузроковача вируса некротичне пјегавости импатијенса (у даљем тексту: INSV), *Perino mosaic virus* - проузроковача мозаика пепина (у даљем тексту: PerMV) и *Tomato yellow leaf curl virus* - проузроковача жуће увијености листа парадајза (у даљем тексту: TYLCV) на мјестима уласка пошिल्ки биљака домаћина које се увозе у Републику Српску, на мјестима производње расада биљака домаћина, на пољопривредним газдинствима и окућницама на којима се узгајају биљке домаћини INSV, PerMV и TYLCV, који су наведени у Прилогу 1. овог програма и чине његов саставни дио, као и на јавним површинама.

(2) Биљне врсте домаћини INSV у Републици Српској су: *Impatiens* sp. (хибрид Нова Гвинеја), *Antirrhinum* sp., *Begonia* sp., *Suclamen persicum*, *Dahlia* sp., *Eustoma grandiflorum*, паприка (*Capsicum annuum* L.), краставац (*Cucumis sativus* L.), салата (*Lactuca sativa* L.) и босиљак (*Ocimum basilicum* L.), као и остало биље наведено у Прилогу 1. овог програма.

(3) Биљне врсте домаћини PerMV у Републици Српској су парадајз (*Lycopersicon esculentum* L.) и остало биље наведено у Прилогу 2. овог програма.

(4) Биљне врсте домаћини TYLCV у Републици Српској су парадајз (*Lycopersicon esculentum* L.) и паприка

(*Capsicum annuum* L.), као и остало биље наведено у Прилогу 3. овог програма.

(5) Посебним надзором истражује се шире подручје, односно локалитети на којима се у Републици Српској узгајају биљке домаћини из става 2. овог члана, ради одређивања статуса истраживаног подручја за наведени организам, те утврђивања могућих путања уласка или ширења у Републици Српској.

Члан 3.

(1) Посебан надзор ради детекције карантински штетног организама INSV, PerMV и TYLCV спроводи се на цијелој територији Републике Српске.

(2) Посебан надзор и мјере надзора на граничним прелазима спроводи Републичка управа за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат).

(3) Институције које имају овлашћење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) за спровођење послова од јавног интереса у области дијагностике штетних организама и заштите здравља биља за карантински штетне организме INSV, PerMV и TYLCV (у даљем тексту: овлашћене институције) спроводе посебан надзор код регистрованих произвођача расада биљака домаћина, код произвођача биљака домаћина, на јавним површинама и на пољопривредним газдинствима и окућницама на којима се узгајају биљке домаћини.

(4) Овлашћена институција припрема информационе листе са стручним савјетима о начинима спречавања ширења и могућим мјерама контроле патогена и вектора.

(5) Програм посебног надзора подразумева мониторинг који се спроводи над присуством штетних организама (у даљем тексту: мониторинг).

(6) Увозне пошिल्ке које су обухваћене мониторингом не задржавају се на граничном прелазу до добијања резултата лабораторијских анализа, а фитосанитарни инспектор дозволиће увоз пошिल्ке само ако пошिल्ка испуњава прописане услове.

(7) У случају детекције карантински штетног организама, Инспекторат предузима све неопходне радње у складу са прописима којима је регулисана ова област.

Члан 4.

Одабир локација врши се на основу познавања биологије карантински штетних организама, климатских услова за његов развој и географске дистрибуције и величине комерцијалних производних усјева биљака домаћина, пољопривредних газдинстава, регистрованих расадника и јавних површина.

Члан 5.

(1) Подручја рада су мјеста уласка у Републику Српску, мјеста производње расада биљака домаћина, као и

производни усјеви, јавне површине, пољопривредна газдинства и окућнице на којима се узгајају биљке домаћини INSV, PepMV и TYLC.

(2) Надзором се обухватају произвођачи расада биљака домаћина, производни усјеви, јавне површине и пољопривредна газдинства на којима се узгајају биљке домаћини из члана 2. став 2. овог програма и гранични прелази као мјеста уласка пошилки биљака домаћина.

Члан 6.

Вријеме вршења надзора прописано је на основу животног циклуса штетних организама и фенологије биљака домаћина, а врши се у складу са међународно признатим и валидним дијагностичким методама.

Члан 7.

(1) Визуелни прегледи и узимање службених узорака од овлашћене институције врши се током сезоне раста биљака домаћина када су симптоми видљиви.

(2) Визуелне прегледе и узимање службених узорака врше овлашћене институције уз присуство запослених у Министарству, који обављају послове пружања стручних услуга у пољопривреди, а који одређују локацију и засад за узимање узорака.

(3) Ток визуелног прегледа и начин узорковања прописан је у прилозима 4, 5. и 6. овог програма и чини његов саставни дио.

(4) Мониторинг зависи од врсте биљке домаћина и врсте и биологије штетног организма и врши се:

- 1) код произвођача расада биљака домаћина,
- 2) у производним усјевима биљака домаћина INSV, PepMV и TYLC са подацима који указују на поријекло расада у засаду (производња на отвореном и у затвореним објектима),
- 3) при увозу расада поврћа и цвијећа,
- 4) при увозу сјемена поврћа и цвијећа,
- 5) на пољопривредним газдинствима гдје се узгајају биљке домаћини,
- 6) на јавним површинама.

(5) Биљке се прегледају појединачно, док је при опису мјеста узимања узорака обавезно детаљно описати мјесто узорковања са обавезним уношењем GPS позиције, а то се наводи и у записнику о узимању узорака и пријави узорака, чији је изглед прописан у Прилогу 7. овог програма и чини његов саставни дио.

Члан 8.

Регионални преглед дистрибуције и броја узорака за лабораторијско испитивање над присуством INSV, PepMV и TYLC које врши овлашћена институција приказан је у табелама 1, 2. и 3. у Прилогу 8. овог програма, који чини његов саставни дио.

Члан 9.

Број службених узорака за лабораторијско испитивање присуства INSV, PepMV и TYLC чије узимање врши Инспекторат приказан је у Табели 4. у Прилогу 8. овог програма.

Члан 10.

(1) Лабораторијска испитивања узорака врше се у складу са међународно признатим и валидним дијагностичким методама (EPPO, 2004. Diagnostic protocols for regulated pests. Tomato spotted wilt tospovirus, Impatiens necrotic spot tospovirus and Watermelon silver mottle tospovirus Bulletin OEPP/EPPO Bulletin 34:271-279; EPPO, 2013. Diagnostic protocols for regulated pests. Pepino mosaic virus (PepMV) Bulletin OEPP/EPPO Bulletin 43(1): 94-104 и EPPO, 2005. Diagnostic protocols for regulated pests. Tomato yellow leaf curl begomovirus (TYLCV) Bulletin OEPP/EPPO Bulletin 35:319-325).

(2) Лабораторијски извјештаји, осим резултата анализа, морају садржавати и методе по којима је вршена детекција.

Члан 11.

(1) Локације узорковања и визуелних прегледа уносе се у Fito-GIS апликацију.

(2) На основу резултата спровођења овог програма, узорковања и извјештаја из лабораторија, овлашћене институције дужне су да израде карту локација узорковања и карту локација са позитивним узорцима, користећи Fito-GIS апликацију.

(3) Овлашћене институције достављају Министарству, у електронском облику, карте из става 2. овог члана и списак GPS локација у XY координатном систему.

Члан 12.

(1) Рок за узимање узорака код произвођача расада из производних усјева, пољопривредних газдинстава, окућница и увезеног сјемена у промету, те достављање узорака овлашћеној лабораторији ради лабораторијских анализа је 1. децембар 2020. године.

(2) Коначни извјештај о спроведеном програму и карте из члана 11. става 2. овог програма достављају се Министарству до 10. децембра 2020. године.

(3) Рок за узимање узорака из увоза, достављање узорака овлашћеној лабораторији ради лабораторијских анализа, те достављање извјештаја Инспектората је 31. децембар 2020. године.

(4) Сви вршиоци овог програма благовремено извјештавају Министарство о посебним догађајима током његовог спровођења, а посебно о свим случајевима откривања штетног организма који је предмет посебног надзора.

Члан 13.

(1) Укупне резултате овог програма овлашћене институције воде и достављају Министарству на обрасцима 1, 2. и 3, који се налазе у Прилогу 9. овог програма и чине његов саставни дио.

(2) Инспекторат Републике Српске води евиденције спровођења Програма на граничним прелима и укупне резултате доставља Министарству на Обрасцу 4, који се налази у Прилогу 9. овог програма.

Члан 14.

Спровођење овог програма финансира се из буџета Републике Српске, на основу Правилника о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села у 2020. години - право на подстицајна средства за финансирање програма из области заштите здравља биља.

Члан 15.

Ступањем на снагу овог програма престаје да важи Програм посебног надзора над присуством карантински штетних организама (*Impatiens necrotic spot tospovirus*, *Pepino mosaic virus* и *Tomato yellow leaf curl virus*) на подручју Републике Српске у 2019. години ("Службени гласник Републике Српске", број 61/19).

Члан 16.

Овај програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 12.03.3-330-1004/20
30. марта 2020. године
Бањалука

Министар,
Др **Борис Пашалић**, с.р.

ПРИЛОГ 1.

- Биљке домаћини карантински штетног организма INSV
- импатијенс хибрид Нова Гвинеја (*Impatiens New Guinea*),
- једић (*Aconitum sp.*),
- перуански љиљан (*Alstroemeria sp.*),
- шумарица (*Anemone sp.*),
- зијевалица (*Antirrhinum sp.*),
- бегонија (*Begonia sp.*),
- јасмин (*Bouvardia sp.*),
- кина астра (*Callistephus sp.*),

- колумнеја (*Columnea* sp.),
- персијска циклама (*Cyclamen persicum* Mill.),
- далија (*Dahlia* sp.),
- хризантема (*Dendranthema x grandiflorum* (Ramat.) Kitam.),
- тексашки звончић (*Eustoma grandiflorum* Salisb.),
- персијска љубичаста (*Exacum affine* Balf.f. ex Regel),
- јапанска аралија (*Fatsia japonica* (Thunb.) Decne. & Planch.),
- гербер (*Gerbera* sp.),
- гладиола (*Gladiolus* sp.),
- статице (*Limonium* sp.),
- лобелија (*Lobelia* sp.),
- питоспор (*Pittosporum* sp.),
- јагорчевина (*Primula* sp.),
- љутић (*Ranunculus* sp.),
- пепељуга (*Senecio cruentus* L.),
- глосинија (*Sinningia speciosa* Baill.),
- кала (*Zantedeschia aethiopica*),
- украсна папрат (*Asplenium nidus-avis*),
- паприка (*Capsicum annuum* L.),
- краставац (*Cucumis sativus* L.),
- салата (*Lactuca sativa* L.),
- босиљак (*Ocimum basilicum* L.),
- *Valerianella olitoria* и други.

ПРИЛОГ 2.

Биљке домаћини карантински штетног организма ПерМV

- парадајз (*Solanum lycopersicum* L.),
- пепино (*Solanum muricatum* Aiton),
- босиљак (*Ocimum basilicum* L.),
- коровске врсте (*Amaranthus* sp., *Chenopodium murale*, *Convolvulus arvensis*, *Echium creticum*, *Malva parviflora*, *Nicotiana glauca*, *Plantago afra*, *Rumex* sp., *Solanum nigrum* и *Sonchus oleraceus*).

ПРИЛОГ 3.

Биљке домаћини карантински штетног организма TYLCV

- парадајз (*Solanum lycopersicum* L.),
- паприка (*Capsicum annuum* L.),
- пасуљ (*Phaseolus vulgaris* L.),
- дуван (*Nicotiana tabacum* L.),
- лизијантус (*Eustoma grandiflorum* (Raf.) Shin).

ПРИЛОГ 4.

ТОК ВИЗУЕЛНОГ ПРЕГЛЕДА И НАЧИН УЗОРКОВАЊА (INSV)

1.1. Ток визуелног прегледа

- Симптоми се веома разликују и доста зависе од сорте, биљне врсте, периода године и температуре.

- Типични симптоми INSV испољавају се у виду смеђих или црних пјега на лишћу и хлорозе, црних или некротичних прстенастих пјега. Поред тога, може се појавити увенуће, рак стабла и одумирање вршних дијелова. Понекад долази и до појаве мозаика на листовима, стаблу или цвјетовима.

- Симптоми на импатијенсу, хибрид Нова Гвинеја, јесу закржљали раст, појава црне боје у бази листова или појава смеђих пјега на цијелој површини листа. Уопште, симптоми вируса некротичне пјегавости импатијенса су веома слични симптомима који настају услед заражености вирусом бронзавости парадајаза.

- Испољавање симптома на бегонији може настати након два дана до неколико мјесеци након остварене инфекције. Симптоми INSV су доста слични симптомима које проузрокују неке фитопатогене бактерије, фитопатогене гљиве и ожеготине настале хемијским третманима.

1.2. Узорковање за лабораторијско тестирање

- Узимање узорака за лабораторијско тестирање треба да се врши истовремено са визуелним прегледима у периоду вегетације.

- Како је INSV неравнојерно дистрибуисан у биљци, веома је битно да се узорци узимају са дијелова биљака (лишће и стабло) са јасно израженим симптомима.

- Најбоље је узимати узорке са више различитих мјеста на биљци.

- Због лакше детекције вируса најбоље је узети млађе лишће.

- Код асимптоматичних биљака узорковати цвјетове и круничне листиће. Узорковање вршити случајним одабиром проходом усјева у облику слова W или дијагонално или по редовима.

- Приликом узорковања потребно је испоштовати принципе добре праксе за узорковање биља и биљних дијелова за лабораторијско тестирање (нпр. евиденција података о узроку на лицу мјеста узорковања, коришћење одговарајућег прибора и материјала за узорковање, дезинфекција прибора и алата итд.).

ПРИЛОГ 5.

ТОК ВИЗУЕЛНОГ ПРЕГЛЕДА И НАЧИН УЗОРКОВАЊА (ПерМV)

1.1. Ток визуелног прегледа

- Код биљака домаћина симптоми заразе са ПерМV обично се развијају двије до три седмице након инфекције, с тенденцијом ширења у редовима биљака. Заражене биљке имају кржљав врх, а изглед подсјећа на оштећења од хормонских хербицида. Лишће око врха може да има тамне пјеге, а на доњем лишћу може доћи до појаве смеђих, некротичних пјега које подсјећају на оштећења од капи воде. Симптоми се могу манифестовати и у виду жутих пјега. Листови заражених биљака често су сужени, шилјати, мјехураве лисне површине и благо жути између нерава.

- На стаблу се могу јавити смеђе пруге које могу да прстенују стабло близу тачке пораста, као и дршку цвасти, што доводи до одбацивања цвјетова.

- Плодови попримају мраморан изглед и неравнојерно сазријевају.

1.2. Узорковање за лабораторијско тестирање

- Узимање узорака за лабораторијско тестирање у периоду вегетације врши се истовремено са визуелним прегледима и узорак треба да садржи 25 листова:

1) за партију/лот величине од 201 до 5.000 биљака узорковати, односно узорка, односно 2 • 25 листова,

2) за партију/лот величине изнад 5.000 биљака узорковати три узорка, односно 3 • 25 листова.

- Препоручена минимална количина сјемена за лабораторијско тестирање је 1.000 сјеменки.

- Узорке складиштити у превозу и до тестирања на температури до или изнад 4 °C.

- Приликом узорковања потребно је испоштовати принципе добре праксе за узорковање биља и биљних дијелова за лабораторијско тестирање (нпр. евиденција података о узроку на лицу мјеста узорковања, коришћење одговарајућег прибора и материјала за узорковање, дезинфекција прибора и алата итд.).

ПРИЛОГ 6.

ТОК ВИЗУЕЛНОГ ПРЕГЛЕДА И НАЧИН УЗОРКОВАЊА (TYLCV)

1.1. Ток визуелног прегледа

- Код биљака домаћина TYLCV развија се у флоему, изазивајући цитопатогене промјене.

- Симптоми код парадајаза (*Solanum lycopersicum* L.) веома су разноврсни и често неспецифични. Варирају у зависности од узраста биљке, времена инфекције, услова спољне средине и сорте парадајаза. Код инфицираних биљака изражени су симптоми кржљавости (патуљавости), редукција лисне површине, те појава ситног лишћа. Лишће развијено послје инфекције је нарочито хлоротично и деформисано, са маргинама увијеним ка лицу и према унутрашњости листа. Заражено лишће је круто, виси на доле, задебљало, кожасте структуре и благо су обожени око нерава или са унутрашње стране. Млади листови су хлоротични са зеленом бојом око нерава. Вршне и бочне гране су усправне, док на цвјетовима не долази до испољавања симптома, али често опадају. Плодови су, ако се и формирају, ситни и суви, те неупотребљиви, а што се дешава у случају ране инфекције, прије или за вријеме расађивања или за три до четири седмице. У случају касније инфекције не долази до заматања плодова, јер биљка престаје цвјетати.

- Симптоми се на паприци (*Capsicum annuum* L.) манифестују на листовима у виду хлорозе ткива између нерава и обода, те увијања обода листова ка лицу листа. Инфекција на паприци може се јавити и без испољавања симптома.

- На пасуљу (*Phaseolus vulgaris* L.) долази до појаве чврстих усправних и увијених листова, ненормалне пролиферације бочних изданка, деформације и смањења броја приметних махуна.

- На дувану (*Nicotiana tabacum* L.) испољавају се симптоми жутила, коврцавости и некрозе младих листова.

- Симптоми на лизијантусу (*Eustoma grandiflorum* (Raf.) Shin) укључују поремећај врха и тачке пораста, промјене облика листова, задебљање нерава на доњој страни листа, значајно смањење квалитета цвјетова и закржљалост.

1.2. Узорковање за лабораторијско тестирање

- Узимање узорака за лабораторијско тестирање треба да се врши истовремено са визуелним прегледима у периоду вегетације.

- За серолошко или молекуларно доказивање присуства TYLCV у биљци од круцијалне важности је одговарајуће узорковање. Већа концентрација вируса налази се у млађим листовима, који се активно повећавају и расту и који се налазе у горњим дијеловима биљке у поређењу са старијим дијеловима биљке. Осим

тога, за серолошко доказивање вируса најбоље је користити свјеж биљни материјал, а за молекуларно доказивање може се користити и лиофилизован.

- Код асимптоматичних биљака узорковање вршити случајним одабиром проходом усјева у облику слова W или дијагонално или по редовима. Било којим начином прохода узорковати најмање 50 листова по усјеву, правећи збирне узорке од десет листова по групи.

- Код расада узорковати најмање десет листова по лоту.

- Приликом узорковања потребно је испоштовати принципе добре праксе за узорковање биља и биљних дијелова за лабораторијско тестирање (нпр. евиденција података о узроку на лицу мјеста узорковања, коришћење одговарајућег прибора и материјала за узорковање, дезинфекција прибора и алата итд.).

ПРИЛОГ 7.

ЗАПИСНИК ЗА ПОСЕБАН НАДЗОР НАД ПРИСУСТВОМ *Impatiens necrotic spot tospovirus*, *Pepino mosaic virus* и *Tomato yellow leaf curl virus*

(подаци о узорцима узетим за лабораторијску анализу из производних засада, пољопривредних газдинстава, окућница и јавних површина на којима се узгајају или расту биљке домаћини)

Број: бр. регије – бр. службе – ваш број, година

Нпр.: 01-01а-III-10/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.../2020.

Датум: _____

Шифра узорка: _____

Подаци о произвођачу

Назив	
Адреса	
Телефон	
Број пољопривредног газдинства	

Подаци о биљној врсти

Подручје	
Општина	
Катастарска општина	
Потес	
Прегледана површина	
Поријекло биљног материјала	
GPS координате	
Врста биљке домаћина	
Сорта	
Дијелови биљке који се узоркују	

Примједбе: _____

_____

_____

Одговорно лице произвођач / власник биља

Овлашћено лице за преглед

_____

_____

ПРИЛОГ 8.

Табела 1. Преглед дистрибуције и броја визуелних прегледа и узорака за лабораторијско испитивање присуства INSV у Републици Српској узетих код произвођача расада биљака домаћина из производних засада, пољопривредних газдинстава и окућница на којима се узгајају биљке домаћини, као и са јавних површина

Подручје \ Биљке домаћини	Импатијенс, бегонија, паприка, остале биљке домаћини	Укупан број узорака
Приједор	25	25
Бања Лука	6	6
Градишка	30	30
Добој	18	18
Бијељина	26	26

Образац 3 – Резултати Програма посебног надзора над присуством TYLCV – проузроковача жуте увијености листа парадајза на подручју Републике Српске у 2020. години (овлашћене институције)

Редни бр.	Произвођач/ власник	Регија	Општина	Врста	Мјеста узорковања / површина узорковања (ha)	Датум прегледа/ узорковања	Лице које је узорковало	ХУ координате	Бр. записа	Бр. извјештаја	Резултат

Образац 4. Резултати Програма посебног надзора над присуством РерMV – проузроковача мозаика пепина на подручју Републике Српске у 2020. години спроведеног на граничним прелазима и из увозног сјемена у промету

Број узорака	Укупно
Број узорака за лабораторијску анализу	
Број позитивних узорака	
Број негативних узорака	

Након завршетка Програма посебног надзора, попуњене табеле у електронској форми потребно је доставити Министарству на мејл-адресу: mps@mps.vladars.net.

Рок за завршетак наведених послова је 10. децембар 2020. године.

688

На основу члана 31. Закона о заштити здравља биља у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 25/09) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, број 115/18), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРОГРАМ

ПОСЕБНОГ НАДЗОРА НАД ПРИСУСТВОМ КАРАНТИНСКОГ ШТЕТНОГ ОРГАНИЗМА *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al. - ПРОУЗРОКОВАЧА БАКТЕРИОЗНЕ ПЛАМЕЊАЧЕ ЈАБУЧАСТИХ ВОЊАКА НА ПОДРУЧЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2020. ГОДИНИ

Члан 1.

Овим програмом утврђују се мјере, рокови, начин спровођења мјера, субјекти који их спроводе, извори и начин обезбјеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мјера посебног надзора над присуством *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al. - проузроковача бактериозне пламењаче јабучастих воњака на подручју Републике Српске у 2020. години.

Члан 2.

(1) Циљ овог програма је утврђивање присуства, односно одсуства карантинског штетног организма *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al. - проузроковача бактериозне пламењаче јабучастих воњака на мјестима уласка пошिल्ки биљних врста домаћина патогена у Републику Српску, а које подлијежу фитосанитарном прегледу приликом увоза, у регистрованим расадницима, у производним засадама биљних врста домаћина патогена, на окућницама и у промету садног материјала воћа.

(2) Потенцијалне биљне врсте домаћини овог патогена (у даљем тексту: биљке домаћини) у Републици Српској су јабучасте воћне врсте, а примарно јабука, крушка, дуња, мушмула и остале биљне врсте наведене у Прилогу 1. овог програма, који чини његов саставни дио.

(3) Посебним надзором истражује се шире подручје, односно локалитети на којима се у Републици Српској узгајају биљке домаћини из става 2. овог члана, ради одређивања статуса истраживаног подручја за наведени организам, те утврђивања могућих путања уласка или ширења у Републици Српској.

Члан 3.

(1) Посебан надзор ради детекције карантинског штетног организма *Erwinia amylovora* спроводи се на граничним прелазима и на цијелој територији Републике Српске.

(2) Посебан надзор и мјере надзора на граничним прелазима и у регистрованим расадницима спроводи Републичка управа за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат).

(3) Институције које имају овлашћење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) за обављање послова од јавног интереса у области дијагностике штетних организама и заштите здравља биља за штетни организам из става 1. овог члана (у даљем тексту: овлашћене институције) спровode посебан надзор у производним засадама, пољопривредним газдинствима и на окућницама.

(4) Овлашћена институција припрема информационе летке са стручним савјетима о начинима спречавања ширења и могућим мјерама контроле патогена и вектора.

(5) Програм посебног надзора подразумијева мониторинг који се спроводи над присуством штетних организама (у даљем тексту: мониторинг).

(6) Фитосанитарни инспектор дозволиће увоз пошिल्ке само ако пошिल्ка испуњава прописане услове.

(7) Увозне пошिल्ке које су обухваћене мониторингом не задржавају се на граничном прелазу до добијања резултата лабораторијских анализа.

(8) У случају детекције карантинског штетног организма, Инспекторат предузима све неопходне радње у складу са прописима којима је регулисана ова област.

Члан 4.

Одабир локација врши се на основу познавања биологије карантинског штетног организма, климатских услова за његов развој и географске дистрибуције и величине комерцијалних производних засада на којима се узгајају или расту биљке домаћини.

Члан 5.

(1) Подручја рада су мјеста уласка пошिल्ки биљака домаћина у Републику Српску, регистровани расадници, производни засади, пољопривредна газдинства и окућнице на којима се узгајају или расту биљке домаћини *Erwinia amylovora*.